

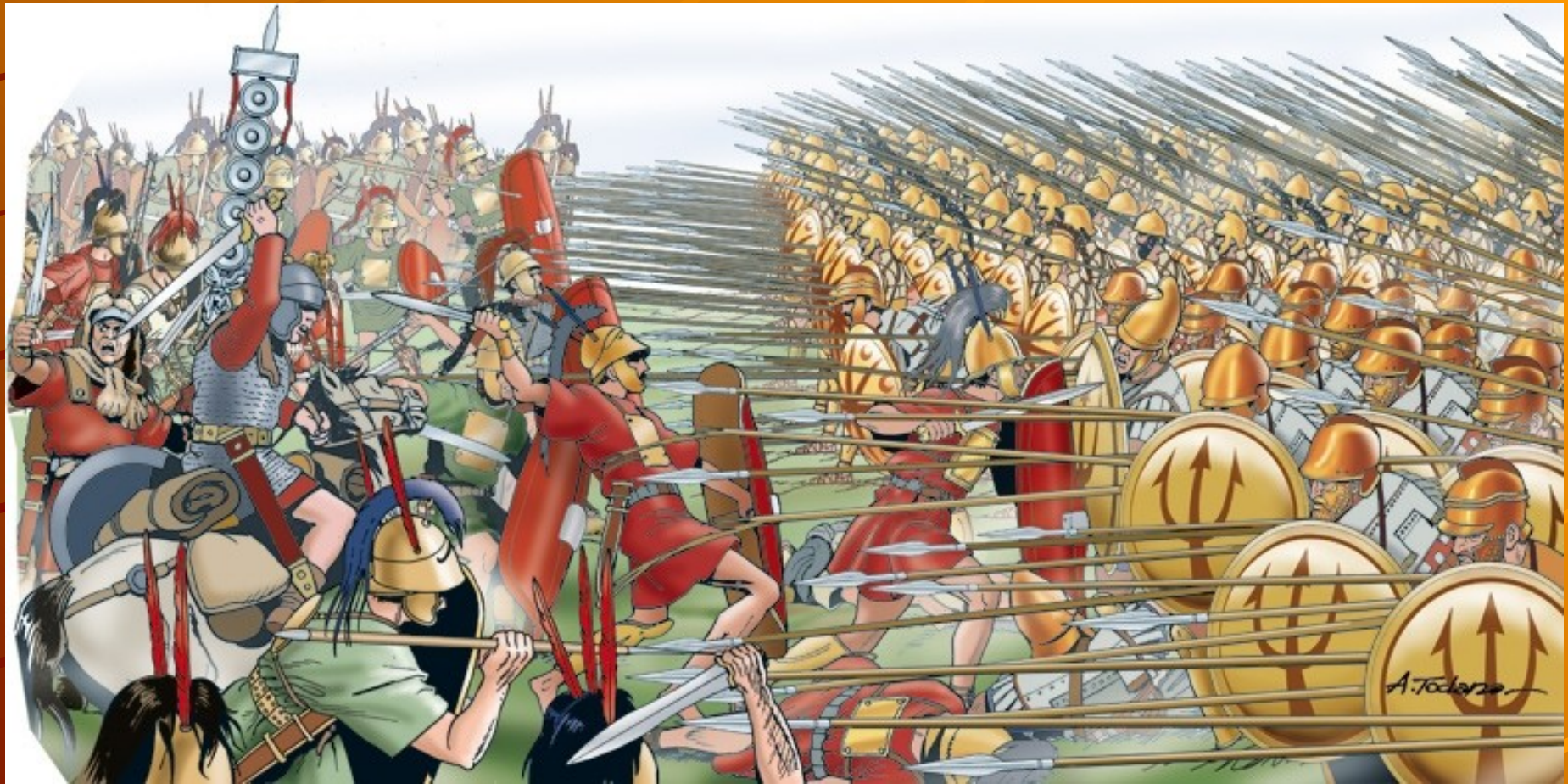
Expanze Římské republiky

Aleš Mučka

Jak si Řím vybudoval impérium

- 1. makedonská válka (214 – 205 př. n. l.)
- 2. makedonská válka (200 – 196 př. n. l.)
- Syrská válka (192 – 188 př. n. l.)
- 3. makedonská válka (172 – 168 př. n. l.)
- 4. makedonská válka (150 – 148 př. n. l.)
- Válka s Jugurthou (112 – 106 př. n. l.)
- Válka s Kimbry (113 – 101 př. n. l.)

Makedonské války

Macedonia and the Aegean world c. 200 BC

- City (date of capture)
- Macedonian garrison
- ★ Major Battle
- Kingdom of Macedonia
- States under Macedonian influence
- Roman Protectorates
- Kingdom of Pergamum
- Seleucid Kingdom
- Independent States
- Possessions of Lagides

THRACE

Perinthus

Propontis

MACEDONIA

KINGDOM OF PERGAMUM

Epidamnus

Philippi

Abdera

Aenus

Cyzicus

Apollonia

Amphipolis

Pella

Thessalonica

Lampsacus

Abydos

Ilion

Dion

Pergamum

Larissa

Aegean Sea

Mytilene

Cyme

Magnesia (190)

Bouthrotos Dodona

Cynoscephalae (197)

Phocaea

Smyrna

Corcyra

EPIRUS

SELEUCID KINGDOM

Ambracia

AETOLIAN LEAGUE

Amphissa

Chalcis

Eretria

Erythrae

Clazomenae

Teos

Ephesus

Priene

Miletus

CARIA

Patras

Aigion

Thebes

Athens

Samos

Halicarnassus

Cnidus

Dyme

Sicyon

Corinth

Orchomene

Elis

Olympia

Tegea

Sellasia (222)

Sparta

Megalopolis

Messene

CYCLADES

DODECANESE

Rhodes

Lindos

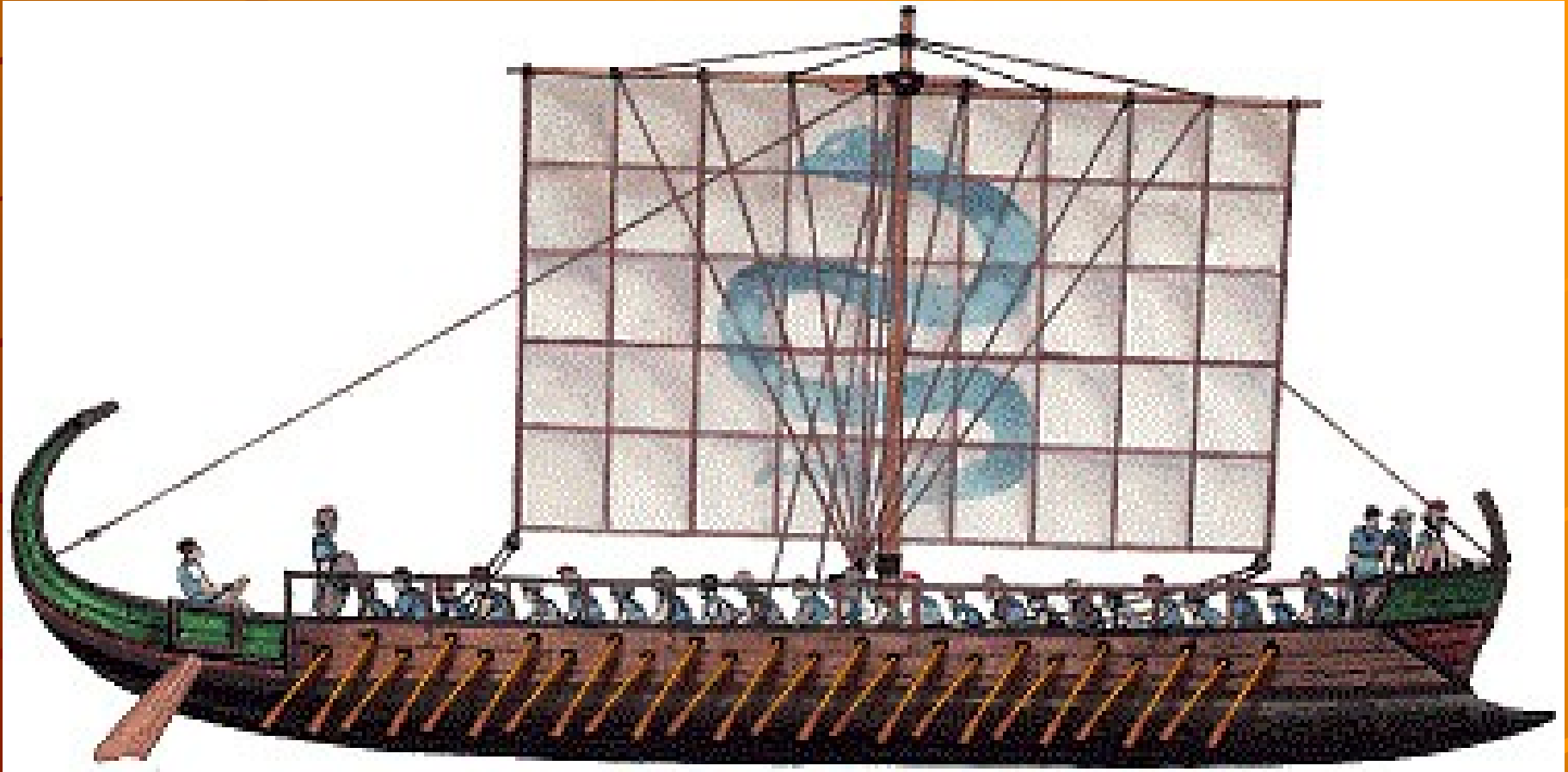
CRETE

Gortyne

Knossos

Itanos

První makedonská válka (215/214 – 205 př. n. l.)

Filip V. Makedonský

- *238 př. n. l. – +179 př. n. l.
- Vládl v Makedonii v letech 221 – 179 př. n. l.
- V roce 215 př. n. l. se spojil s Hannibalem Barkou, ale nikdy mu vojensky nepomohl

Dva námořní pokusy o dobytí Ilýrie

- Již na přelomu let 217 a 216 př. n. l. si makedonský král nechal postavit flotilu 100 malých lodí (lembus) pro invazi na římské Ilyrské pobřeží
- Ale narazil na malou římskou námořní jednotku a ustoupil
- V roce 214 př. n. l. již se 120 loděmi doplul do Ilýrie, ale v kotvišti jej překvapilo 2 000 římských vojáků a král uprchl z bojiště

Museli tam po souši

- V roce 211 př. n. l. se pokusil o pozemní invazi, ale narazil na římskou legii, která měla podporu Aetolské ligy (Sparta, Pergamon aj.)
- Římané ještě nechtěli zničit Makedonské království, ale jen zabránit v posílení Hannibala
- V roce 205 př. n. l. skončila válka uzavřením Fénického míru

Druhá makedonská válka (200 – 197/196 př. n. l.)

Řím měl nevyřízené účty

- Po bitvě u Zamy roku 202 př. n. l. se chtěla Římská republika pomstít Filipovi V. Makedonskému za jeho podporu Kartagincům
- Proto roku 200 př. n. l. vyslyšeli žádost Řeků, kteří se chtěli zbavit makedonské nadvlády
- Dvě legie se vylodily v Apolonii (velel konzul Publius Sulpicius Galba)

Cesta ke „Psím hlavám“

- Do roku 198 př. n. l. se válka omezila jen na plenění a jedno drobné střetnutí na řece Aoos, kde zvítězila Římská armáda
- Ještě tentýž rok začaly mírové rozhovory, ale roku 197 př. n. l. vpadli Římané do Thesálie
- Filip V. se jim postavil do cesty u Kynoskefal a došlo k rozhodující bitvě

Bitva u „Psích hlav“ (Kynoskefal) (197 př. n. l.)

■ **Římská republika a spojenci**

■ Titus Quinctius Flaminius

■ Síly: 30 000 – 35 000 mužů, 20 slonů

■ Ztráty: 700 padlých, 1 500 raněných

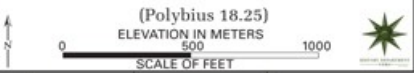
■ **Makedonské království**

■ Filip V. Makedonský

■ Síly: 20 000 – 26 000 mužů

■ Ztráty: 8 000 padlých, 5 000 zajatých

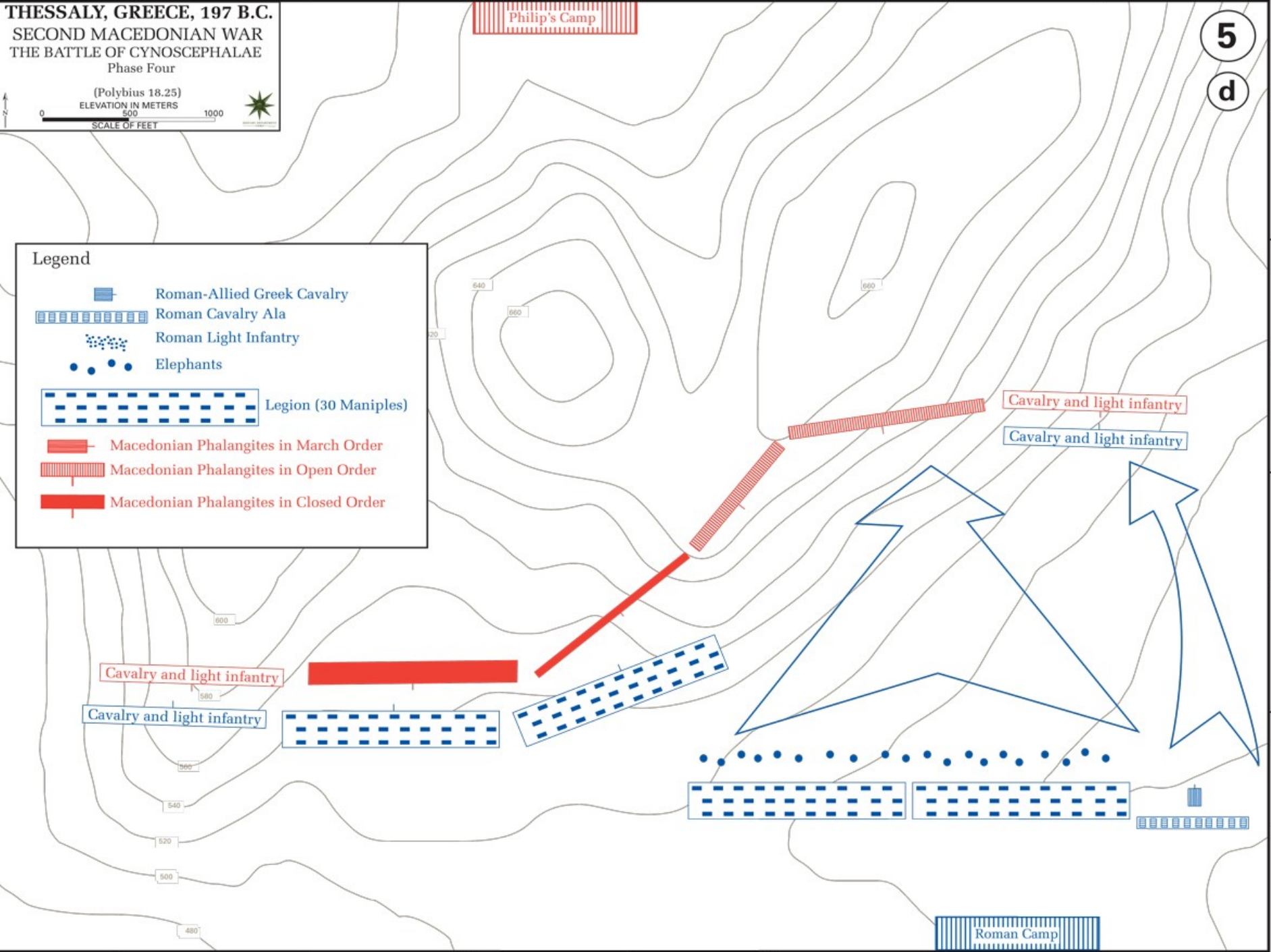
THESSALY, GREECE, 197 B.C.
SECOND MACEDONIAN WAR
THE BATTLE OF CYNOSCEPHALAE
 Phase Four

5
d

Legend

- Roman-Allied Greek Cavalry
- Roman Cavalry Ala
- Roman Light Infantry
- Elephants
- Legion (30 Maniples)
- Macedonian Phalangites in March Order
- Macedonian Phalangites in Open Order
- Macedonian Phalangites in Closed Order

Makedonii ještě potřebovali

- Filip V. Makedonský musel zaplatit odškodné 1000 talentů (32 tun), zredukovat svou flotilu na 6 lodí a poskytovat Římu vojenskou pomoc
- Z Makedonského království vznikl nárazníkový stát proti Seleukovské říši, který zanikl až po Třetí Makedonské válce

Třetí makedonská válka (171 – 168 př. n. l.)

Nový král Perseus Makedonský

- ✦ *212 př. n. l. - + 166 př. n. l.
- ✦ Vládl v letech 179 – 168 př. n. l.
- ✦ Syn Filipa V. Makedonského
- ✦ Po otci zdědil nenávisť k Římanům

Řím nechtěl další válku

- Od svého nástupu na trůn podrýval mladý král autoritu Římanů na Balkáně – římský senát ale nechtěl další konflikt
- Důvodem k válce byl nepodařený atentát na krále města Pergamon Eumenése II. roku 172 př. n. l.
- Roku 171 př. n. l. Římská armáda pronikla do Boiótie

Plenění bez boje

- Roku 171 př. n. l. utrpěl římský konzul Publius Licinus Crassus porážku v menším střetnutí u Callinicusu
- Poté římscí vojáci jen plenili řecká města a venkov
- Roku 168 př. n. l. připul konzul Lucius Aemilius Paullus a rozhodl válku v bitvě u Pydny

Bitva u Pydny (22. června 168 př. n. l.)

🚩 **Římská republika**

🚩 Lucius Aemilius Paullus

🚩 Síly: 38 000 mužů

🚩 Ztráty: 100 padlých, 1 000 zraněných

🚩 **Makedonské království**

🚩 Perseus Makedonský

🚩 Síly: 44 000 mužů

🚩 Ztráty: 25 000 padlých, raněných a zajatých

Romans
(Paullus)

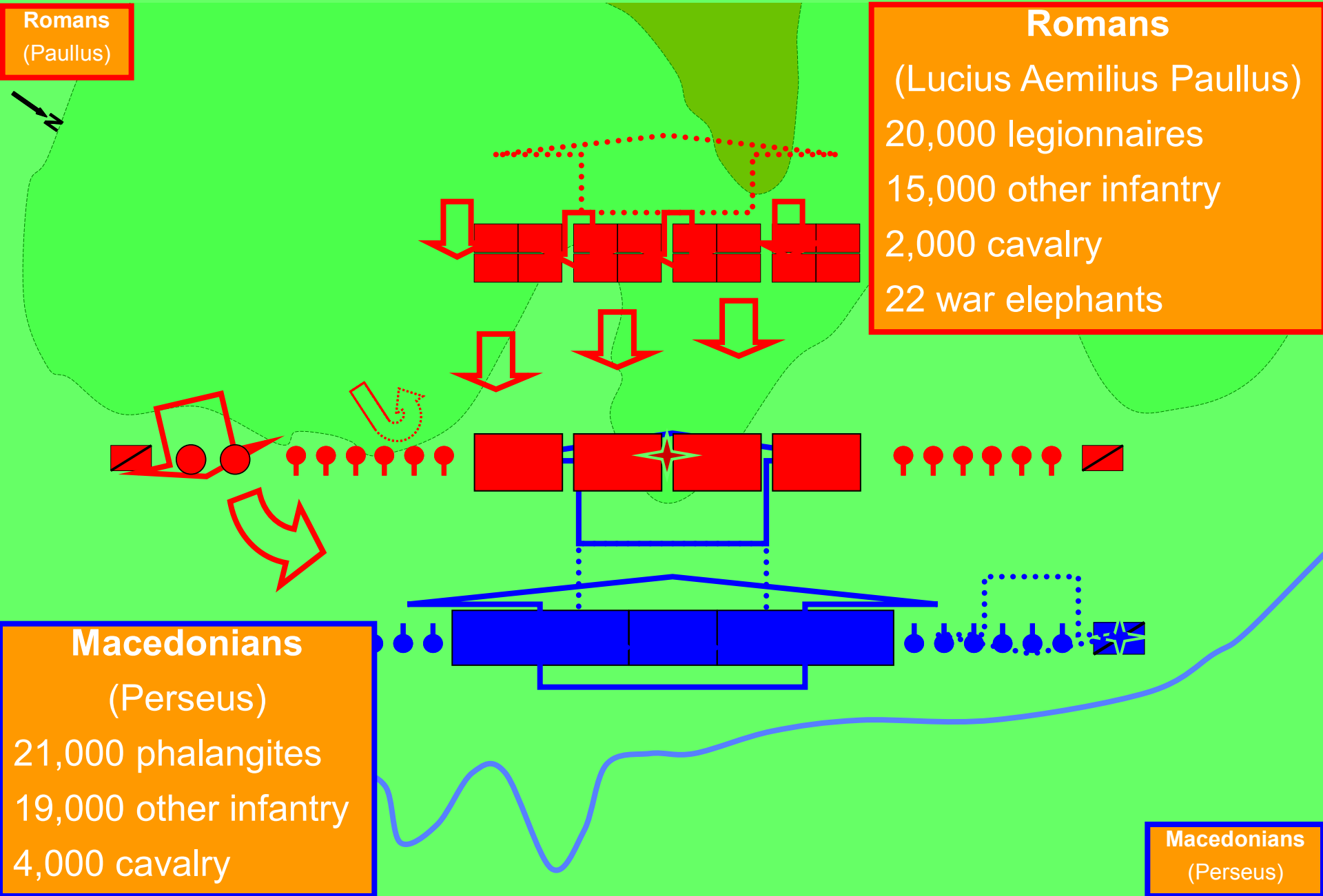
Romans

(Lucius Aemilius Paullus)
20,000 legionnaires
15,000 other infantry
2,000 cavalry
22 war elephants

Macedonians
(Perseus)

21,000 phalangites
19,000 other infantry
4,000 cavalry

Macedonians
(Perseus)

Konec Makedonského království

- Perseus Makedonský byl uvězněn na Apeninském poloostrově, kde také zemřel
- Skončila vláda dynastie Antigonovců a Makedonie byla rozdělena do čtyř klientských republik, které nesměly mezi sebou komunikovat
- Jako odstrašující příklad Římané vyplenily Epirus (Epeiros)

Čtvrtá Makedonská válka (150 – 148 př. n. l.)

Poslední odpor Řeků

- Syn Persea Makedonského Andriscus se pokusil o obnovení království svých předků, ale byl poražen v 2. bitvě u Pydny roku 148 př. n. l.
- Roku 146 př. n. l. dobyli Římané Korint, čímž si podrobili celý Balkánský poloostrov a z Makedonie vytvořili svou provincii

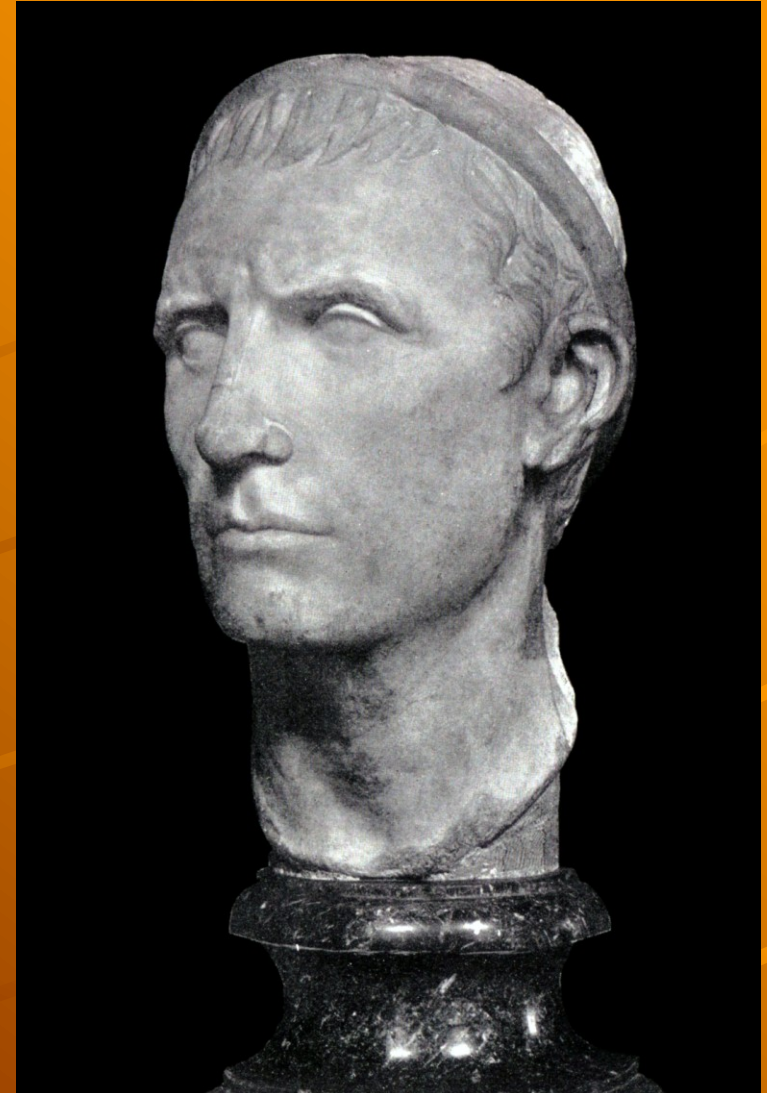
Syrská válka (192 – 188 př. n. l.)

Antiochos III. Veliký

- *asi 241 př. n. l. - +187 př. n. l.
- Vládl v Seleukovské říši (222-187 př. n. l.)
- Po Druhé makedonské válce chtěl „osvobodit“ řecká města z římské nadvlády

Zaútočil přes Thermopyly

- Roku 191 př. n. l. táhnul se svou armádou přes průsmyk u Thermopyl, kde ho porazila Římská armáda
- Poté je seleukovská flotila poražena v námořních bitvách na řece Eurymedon (zde velel Hannibal) a u Myonessus
- K rozhodující bitvě došlo roku 190 př. n. l. u Magnésie

Bitva u Magnésie

(prosinec 190 př. n. l.)

■ **Římská republika a spojenci**

■ Bratři Scipionové a Eumenés II. (Pergamon)

■ Síly: 20 000 – 50 000 mužů

■ Ztráty: 300 – 5 000 padlých

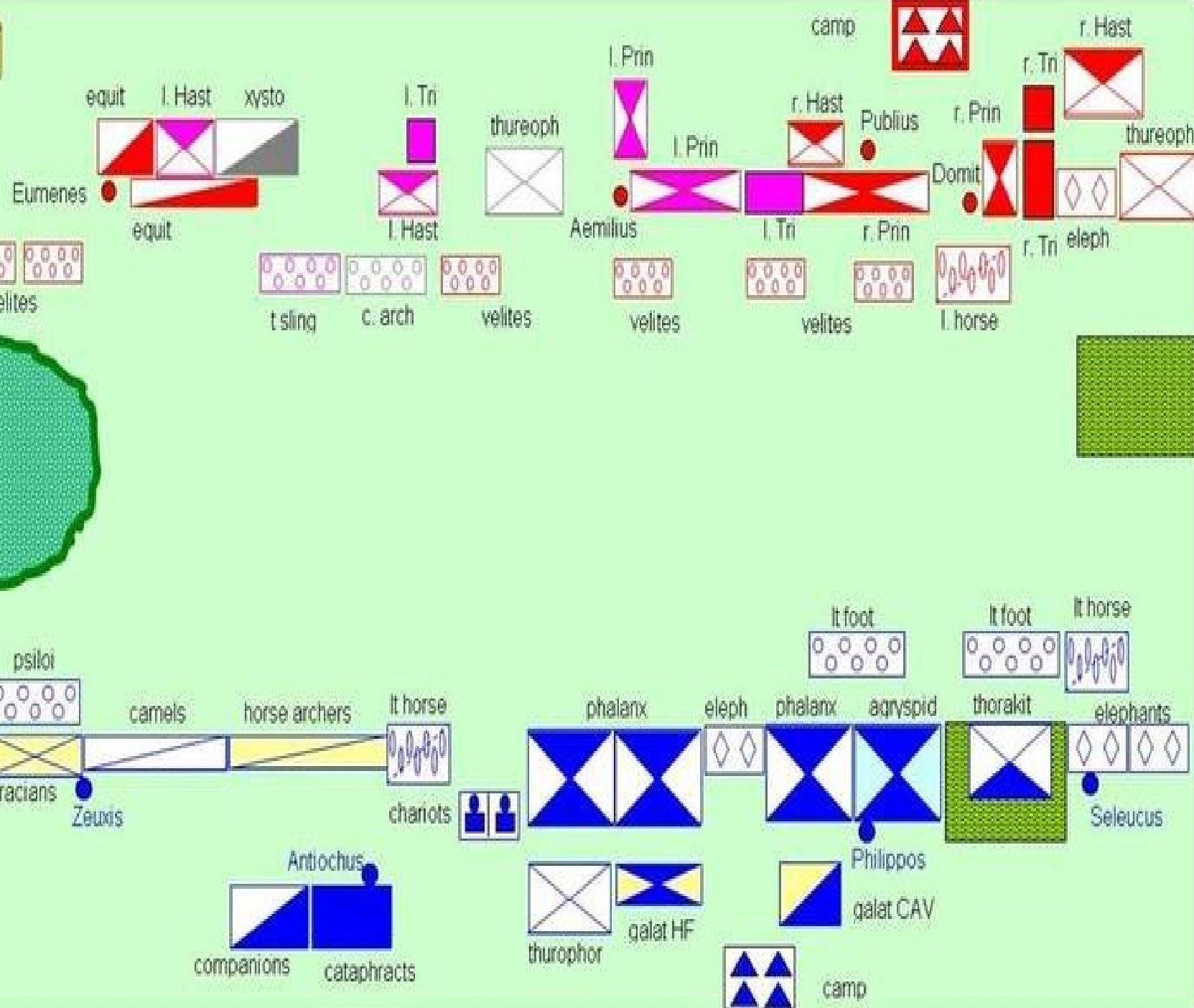
■ **Seleukovská říše a spojenci**

■ Antiochos III. Veliký

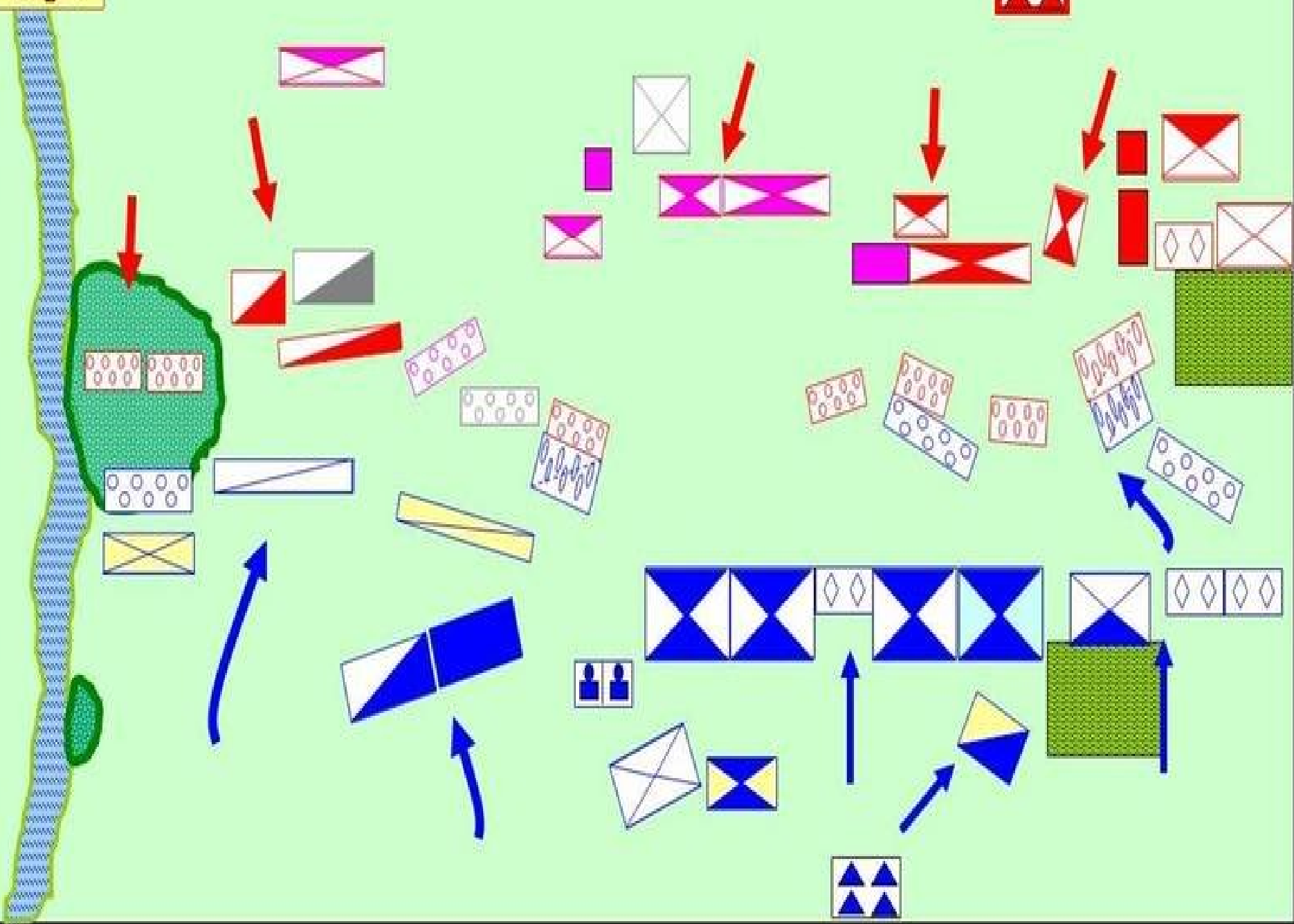
■ Síly: 50 000 – 70 000 mužů

■ Ztráty: 10 000 - 50 000 padlých

Deployment

Stage I

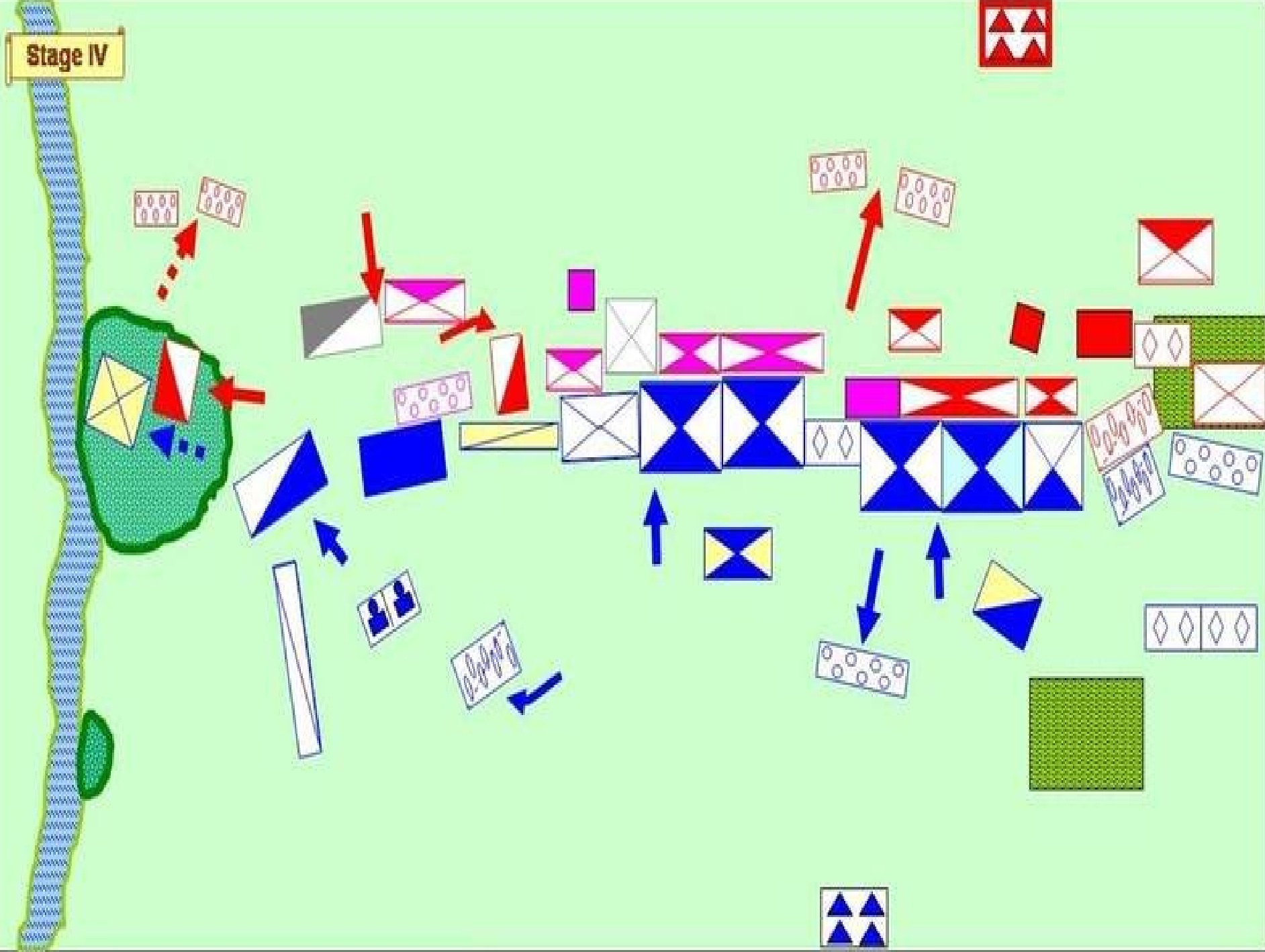
Stage II

Stage III

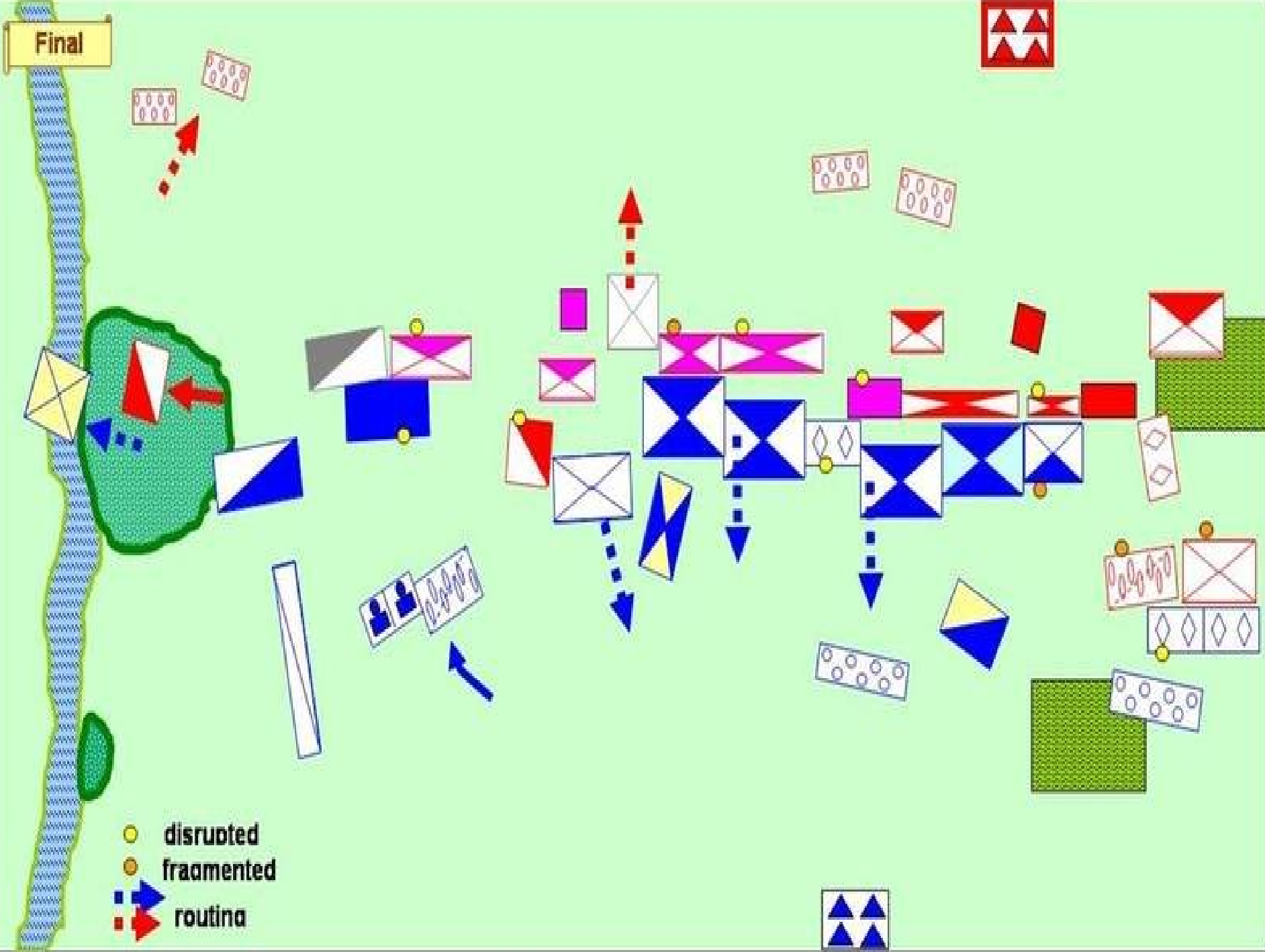

Stage IV

Final

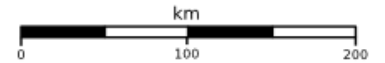
Mírová smlouva z Apameie

- Po porážce v bitvě u Magnésie musel Antiochos III. Veliký uzavřít mírovou smlouvu v Apameii
- Seleukovská říše ztratila všechna území na západ od pohoří Taurus ve prospěch Říma, Pergamonu a Rhodu a musela zaplatit válečné reparace ve výši 15 000 talentů (450 tun)

Der Friede von Apameia 188 v. Chr.

Besitz von Pergamon und Rhodos:

- ■ vor dem Römisch-Syrischen Krieg
- ■ Abtretungen der Seleukiden
- verbliebenes Seleukidenreich

Válka s Jugurthou (112 – 106 př. n. l.)

Jugurtha – král Numidie

- ✦ *asi 160 př. n. l. – +104 př. n. l.
- ✦ Bojovat o trůn začal v roce 118 př. n. l.
- ✦ Při své cestě k moci podplatil mnoho římských senátorů

Tohle Jugurtha přehnal

- Během občanské války dobyl roku 112 př. n. l. sídelní město svého protivníka Adherbala Cirtu a nechal popravit všechny zajaté muže
- Mezi popravenými bylo i několik římských obchodníků
- Senát mu proto musel vyhlásit válku

Dohoda bez boje

- V roce 111 př. n. l. dostal Jugurtha nabídku výhodné mírové smlouvy, pokud by odjel do Říma a nechal se obvinít z korupce
- Numidský král tuto nabídku odmítl a roku 110 př. n. l. porazil Římany v bitvě u Suthulu
- Římané potrestali zkorumpované senátory a začali jednat

Gaia Maria na Jugurthu!

- V letech 109 – 108 př. n. l. vedl Quintus Metellus jen „drobnou válku“
- V roce 107 př. n. l. se stal konzulem Gaius Marius, který během jediného roku rozdrtil Jugurthu
- Jugurtha byl nakonec vydán svými důstojníky a spojenci Luciu Corneliu Sullovi a dopraven do Říma, kde byl roku 104 př. n. l. popraven

Válka s Kimbry (113 – 101 př. n. l.)

Barbaři ze severu

- Jednalo se o kmenový svaz Ambronů, Kimbrů, Teutonů a Tigurinů (asi 300 000 – 500 000 lidí, včetně žen, dětí a starců), který se vydal na konci 2. století př. n. l. z Jutského poloostrova hledat půdu
- V roce 113 př. n. l. dorazili do Norica (dnešní Rakousko), což byla pohraniční oblast silně závislá na Římské republice

Konzul Carbo chtěl svůj triumf

- Řím poslal armádu (asi 30 000 mužů) - velel Gnaeus Papirius Carbo
- Barbarští králové Boiorix a Teutobod požadovali jen půdu pro svůj lid
- Jednání dopadla úspěšně, ale konzul chtěl získat slávu na bitevním poli
- Došlo k bitvě u Noreie, kterou přežilo jen 6 000 legionářů, díky prudké bouři – Carbo spáchal sebevraždu

Kimbrové v Galii

- Po svém vítězství pokračovali barbaři do tzv. Zaalpské Galie, kde roku 107 př. n. l. zničili další římskou armádu v bitvě u Burdigaly
- V té době potlačovali Římané povstání Galů v Tolose, a proto se Kimbrům postavili do cesty u Aurasia
- Díky sporům mezi veliteli zde utrpěli Římané 6. října 105 př. n. l. drtivou porážku – přes 80 000 padlých

Mariova reforma armády

- Římané povolali z Afriky Gaia Maria
- Marius ale potřeboval novou armádu, a proto zavedl kohortu a orly
- Do legií mohli vstoupit i nemajetní bezzemci, kteří dostávali žold a státem placenou výzbroj a výstroj, a jako veteráni dostávali půdu
- Rovněž byla omezena logistika – každý voják si nesl svůj proviant

Profesionální armáda – konec republiky

- Placení žoldnéři byli loajální především ke svému veliteli, který jim vyplácel žold a sliboval půdu po skončení služby, a proto již nesloužili senátu a vlasti
- Ambiciózní mladí vojenští velitelé si kupovali věrnost svých legií a používali je k prosazování svých politických cílů

Marius byl muž na svém místě

- Gaius Marius byl několikrát po sobě zvolen konzulem, což bylo protiústavní
- Se svou novou armádou porazil nejdříve roku 102 př. n. l. Ambrony a Teutony v bitvě u Aquae Sextiae
- Roku 101 př. n. l. rozdrtil také Kimbry v bitvě u Vercellae, čímž ukončil válku
- Roku 100 př. n. l. se znovu stal konzulem

Que dit le centurion?

U dit:

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy